

Trakų istorijos muziejus renginio metu atliko archeologinius tyrimus netoli pilies esančiame Svironių pilkapyne, buvo tiriamas V–IX a. pilkapis.

Vaikų ir jaunimo kūrybinė stovykla Medininkų pilyje

Olegas ŠEVELIOVAS

Medininkų pilis, statyta XIII a. pabaigoje – XIV a. I pusėje, savo plotu yra didžiausia dabartinėje Lietuvos teritorijoje. Pilis statyta pereinamuoju iš romanikos į gotiką laikotarpiu yra ankstyviausio aptvarinių pilių tipo.

Ši gyvenvietė turėjo kuo nors pasižymėti jau iki krikščionybės įvedimo (1387 m.), nes, aprūpinant klebonus žemėmis, Vilniaus vyskupystėje buvo įsteigtos tokios parapijos: Ukmergės, Maišiagalos, Nemenčinės, Medininkų, Krėvos, Obolcų ir Haino (Aino). Pirmą kartą pilis kaip karinis objektas paminėta 1402 m. Tais metais didysis komturas Vilhelmas fon Helfenšteinas Medininkus pasiekė žygiuodamas per Vilnių. Šiame žygyje kryžiuočių pusėje dalyvavo Jogailos brolis Švitrigaila. 1415 m. Vytautas čia parašė didžiajam magistrui laišką, o viename 1426 m. rašte Medininkus vadino savo pilimi. Didžiausią reikšmę ji turėjo XIV a. pab. ir XV a. pr. Nuo 1514 m. Medininkai – paprastas Vilniaus apskrities dvaras, kuriame pilis neminama. Ji vis dar buvo laikoma didžiojo kunigaikščio nuosavybe, nors karinės arba administracinės paskirties ir nebeatliko. 1517 m., grįždamas iš Maskvos į Vilnių, imperatoriaus pasiuntinys S. Herberšteinas pravažiavo Medininkus ir savo dienoraštyje užrašė, kad tai miestelis su apleista pilimi. Didžiojo kunigaikščio dvaro valdytojai prižiūrėjo pilies sienas – jos buvo patogios apsaugai. Dvarui priklausė ir miestelis su turgaus aikšte, viena karčema ir keliomis gatvelėmis. Po II pasaulinio karo pilis atiteko kolūkiui, viduje stovėjo ūkiniai pastatai, buvo daržas. 1960–63 m. K. Mekas atliko archeologinius tyrimus. Per keletą metų buvo ištirti pietinis, šiaurinis bokštai bei šalia jų esantys vartai. XX a. 7–8 dešimtmėčiuose ir to-

CHILDREN AND YOUTH CREATIVE CAMP IN MEDININKAI CASTLE

Oleg ŠEVELIOV

On 5–15 July 2009, Medininkai Castle hosted the second children and youth creative camp organized by the Vilnius land culture, business and public initiative association "Atvažiavo meška" and its partners Trakai History Museum, Ministry of Education and Science of Lithuania and Culture Centre of Vilnius County. The object of the camp was making terracotta sculptures. During the programme, the artists and young volunteers created and originally interpreted the history of Lithuania's millennium in the old Medininkai Castle. In the tent camp arranged in the castle yard, the participants in turn guarded the just-born creative works. The evenings spent at the fire were full of stories about the history of Lithuania, myths and legends about the most noted Lithuanians and events. Pedestrian tours were organized to the hills of Juozapinė and Aukštasis (about 2 km from Medininkai) and archeological excavation sites.

Vakarais prie laužo buvo pasakojama Lietuvos istorija, mitai ir legendos apie žymiausius Lietuvos žmones ir įvykius.

liau buvo atliekami konservavimo darbai, tačiau vėliau iki pat 1992 m. tyrimai ar projektų įgyvendinimai nebuvo atliekami. Nuo minėtų metų vėl atnaujinti archeologiniai tyrimai. Juos atliko archeologai G. Alieliūnas ir A. Merkevičius. 1993 m. buvo iširtas Medininkų pilies donžonas. 1998 m. archeologinius tyrinėjimus vykdė archeologas V. Urbanavičius. Nuo 2004 m. pilis priklauso Trakų istorijos muziejui, kuris stengiasi pritaikyti ją aktyviam turizmui, organizuoja įvairius renginius ir šventes.

Šiomet liepos 5–15 dienomis Medininkų pilyje jau antrą kartą buvo surengta vaikų ir jaunimo kūrybinė stovykla, kurią organizavo Vilniaus krašto kultūros, verslo ir pilietinės iniciatyvos asociacija „Atvažiavo meška“ kartu su partneriais: Trakų istorijos muziejumi, LR švietimo ir mokslo ministerija, ir Vilniaus apskrities kultūros centru. Pirmas renginys vyko 2008 gegužės 31 – liepos 6 d. ir buvo skirtas Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienai. Kaip šventės meninės išraiškos forma buvo pasirinktas terakotinių skulptūrų lipdymas. Pirmais metais renginį aplankė per 500 žmonių, jis sukėlė didelį vietinių gyventojų susidomėjimą. Programos įgyvendinimo metu senovinėje Medininkų pilies aplinkoje, pasitelkiant menininkus ir skatinant prisijungti jaunus savanorius, buvo kuriam ir naujai interpretuojama Lietuvos tūkstantmečio istorija. Kiekvienam stovyklos dalyviui buvo suteikta galimybė savo rankomis ir mintimis prisidėti prie Medininkų pilies kūrybinės veiklos. Pilies kieme įrengtoje palapinių stovykloje dalyviai pakaitomis budėjo prie gimstančių meno kūrinių. Vakaraus prie laužo buvo pasakojama Lietuvos istorija, mitai ir legendos apie žymiausius Lietuvos žmones ir įvykius. Taip pat organizuoti pėsčiųjų žygiai iki Lietuvos aukštikalnių – Juozapinės ir Aukštojo (apie 2 km. nuo Medininkų), bei archeologinių kasinėjimų vietų lankymas. Vieną dieną pilyje su dalyviais bendravo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino štabo bataliono Garbės sargybos kuopos bei Karo medicinos tarnybos kariai. Trakų istorijos muziejus renginio metu atliko archeologinius tyrimus netoli pilies esančiame Svironių pilkapyne – buvo tiriamas V–IX a. pilkapis. Ir patys stovyklos dalyviai noriai prisidėjo prie archeologų darbo, tiesiogiai prisiliedami prie savo krašto istorijos. Renginį lankė „Valstiečių laikraščio“ bei LTV „Panoramos“ žurnalistai, kurie aprašė stovyklos veiklą. 2009 metais buvo pratęsta molio skulptūrų kūrybinė sesija. Liepos 6 d. organizuota teatralizuota eisena su ugnies fakelais nuo Medininkų pilies iki Juozapinės kalno. Stovyklos metu buvo surengtas mėgėjiško kino festivalio – šiuolaikinių istorijos interpretacijų – pristatymas ir demonstravimas.

Ateityje Medininkų pilyje planuojama ne tik tęsti panašius renginius bet ir restauruoti pilį bei įkurti ekspoziciją. ■

O. Ševeliovo nuotr.

Šventės meninės išraiškos forma buvo pasirinktas terakotinių skulptūrų lipdymas.

Amatas – gyvenimo pamatas

Jūratė PANCEROVA

Šiais metais minėjome Lietuvos vardo tūkstantmetį. Visoje Lietuvoje vyko daug renginių, skirtų šiai iškiliai datai pažymėti.

Agluonėnų etnografinėje sodyboje Lietuvos vardo tūkstantmečio paminėjimo proga liepos 3–6 dienomis vyko medžio drožėjų ir floristų edukacinis pleneras, pavadintas lietuvininkų patarlės žodžiais „Amatas – gyvenimo pamatas“. Plenero darbų tematika – Mažosios Lietuvos smulkiosios architektūros palikimas – mediniai krikštai bei tradiciniai klaidėdiškių gėlių darželių augalai ir gėlės. Plenero tematika pasirinkta neatsitiktinai. Medžiai, augalai lietuvių supo nuo senų senovės, todėl ir Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimo proga buvo pasirinkti amatai, tiesiogiai susiję su gamta. Tik gamtoje, prisilietęs

Pinama Tūkstantmečio pynė.

CRAFTS AS THE LIFE FOUNDATION

Jūratė PANCEROVA

To mark the Millennium of Lithuania, on 3–6 July Agluonėnai Ethnographic Homestead hosted the educational plein-air of wood carvers and florists “Crafts as the life foundation”. The theme of the plein-air was the heritage of the small architecture of Lithuania Minor – wooden baptism items, traditional plants and flowers grown by Klaipėda people in their flower beds of.

During the long weekend, the folk artists created the symbolic baptism items for the outstanding people of Lithuania Minor: Martynas Mažvydas, Kristijonas Donelaitis, Liudvikas Rėza, Vydūnas and Ieva Simonaitytė.

During the plein-air, “Millennium garland” was made of oak and myrtle branches. The guests of the plein-air got to learn ancient crafts, could put oak branches into the garland. Each who did so was given a commemorative souvenir with the Lithuania’s millennium symbols.

On 6 July, the exposition of baptism items and bouquets made during the plein-air was arranged and the exhibition of ex-libris of the graphic artist Ona Šimaitytė-Račkauskienė and schoolchildren of Agluonėnai Secondary School was opened.